

Határok nélkül

Kortárs horvát szobrászat – Magyar reflexiók

Tizenhét szobrászművész ötvenegy műve érkezett Budapestre a zágrábi *Galerija Klovićevi dvori* tulajdonából, Jasminka *Poklečki Stošić* kurátor válogatásában. A vendéglátó Magyar Nemzeti Galéria főmúzeológusa, *Szeifert Judit* társrendező hazai párhuzamokkal egészítette ki a horvát alkotásokat.

A közös történelmi hagyományokat is számon tartó két szomszédos nép képzőművészetének jeles képviselőit – a nyilvánvaló különbségeken túl – az teszi hasonlónak, hogy tartalmi és formai szempontból egyaránt többféle nézet és érték egyidejű megjelenítésére törekednek. A tematikai és alaki egymásra rímelések a szabadon választott alapanyagok és a fantáziadúsan alkalmazott kivitelezési technikák teszik sokoldalúvá. A megkülönböztetett figyelemmel kísért szobrászati műfajok alkalmi egymásra hatásain túl, mindkét fél esetében jellemző az ősi, nemzeti hagyományok tisztelete, amelyeket azonban az időszzerű egyetemes irányzatoknak megfelelő kísérletező kedv is kiegészít. A fa megmunkálásában és felhasználásában a néhai falusi mesteremberek egyszerű gyakorlatiasságát örökíti tovább *Ivan Kožarić* a 2009-es lécz-állványain. Hasonlóképpen könnyed és finom vonalvezetésű *Kažimir Hraste* 1998-as ülő „pálcika-emberkéje”. Teknővájó cigányok erőteljes baltanyomait idézi fel *Peruško Bogdanić* az Apród vagy a Királynő 2003-as „totem-oszlopain”. *Vladimir Gašparić Gapa*, porfestékkel is színezte az ezredfordulón készített, mértani egyszerűséggel ábrázolt, nagyszabású alakjait, akárcsak *Kuzma Kovačić* az ezekkel egy időben alkotott, alig-alig vésett, durva, nyers gerendáit. Természeti formákat felidézően elvont *Mirko Zrinščak* ördöglakatra emlékeztető, anyaméh burokba foglalt, több rétegben átluggatott faragványa (2006). *Petar Barišić* engem a mi *Jovánovics* Györgyünkre emlékeztet, amikor az egyszerű mértani formákra alapozó művészeti irányzat szigorával készített domborműveket szerelt fehérre mázolt fakazettákba (2003) és ezekből épített hatásos falat.

A kő és fém összeállításokra térve, említhetjük meg *Matko Mijić* márvány „oltárát” (2003), amelyet négy bronzoszlopra hegesztett huzal tart a sarkainál fogva. Ennek magyar társa *Turcsány Villó* tavalyelőtti műve (Nell álma), a teremfalakhoz függesztett, levegőben lógó „termékenység-istennő” torzójával. Szintén ősi pogány mítoszok vagy törzsi szertartások ijesztő táncmaszkja lehetne *Dalibor Stošić* részben rozsdás, részben festett kettős vasálarca (2008),

Kažimir
Hraste
alkotása

Matko Mijić kulcsokból és zárakból összeszerelt *Szent Pétere* (1993) viszont a keresztény legendákat idézi, mint a mennyország kapujának „portását”. Óriási barbár kaláris gyöngyszemeiként sorakozik a deszkaemelvényen *Ljubo de Karina* műve (Kavicsok, 2007), amelyeket kalapált és rozsdázott rézlemezkekből szegezelt. *Vladimir Gašparić Gapa* gótikusan szikár gerenda-emberpárjának magyar bronz rokona *Kalmár János Barbate* figurája (2007). *Siniša Majkus* acélhuzalból domborított és olykor festett, bokrokra emlékeztető természeti formái *Drabik* István nagyjából ezekkel egyidős *Mandzsettására* (2007) rímelnek, a szintén tojáshejszerű könnyedségükkel, rozsdásan töredezett lemezahajlításaiikkal. *Božica Dea Matasić* epoxigyantából és üvegszövetből mintázta *Holdkóros*-sorozatát (2002), *Marina Bauer* homokkal töltött deszkaládában „tálalta” vakolt kőlapjait, mint sivatagi ásatások régészeti leleteit (2006). *Slavomir Drinković* gránitból fényesre csiszolt oszlopa és tojása vagy acéltüskék hegyére „szúrt”, aranyozott kődarabja, jól társíthatóak *Bohus Zoltán* „üveg-süvegeivel” és kiváló példái az alkotói leleményességnek.

A horvát-magyar „barátságos mérkőzés” július 3-ig látogatható a Budavári Palota A-épületének első emeleti folyosóján és termeiben. A tárlatot szöveg- és képanyagban gazdag, kétnyelvű katalógus kíséri.